

RSA studiedag Stad en
Platteland
14 april 2011

JG Lambooy

Opzet

- **Centrale vraag. Waarom (grote) steden? Welke voordelen?**
 - **Agglomeratievoordelen en externe effecten.**
 - **Markten en externe effecten.**
 - **Attractiviteit: Creative activities, Consumptieve voorzieningen vs Allen Scott's productiesysteem (Storper and Scott, JEG 2009)**
 - **Grondprijs en ruimtelijke structuur.**
 - **Von Thünen, George, Delfgaauw.**
 - **Andere theorieën over agglomeratievoordelen: Topologie (netwerken) en Jacobs-Klepper (related activities, spin-offs).**
 - **Internationale dimensies agglomeratie.**
 - **Ohlin, Krugman. Global 'pipelines'.**

CITATEN (1)

- Krugman (1991):
 - Agglomeration is ‘the outcome of increasing returns, trade costs and factor price differentials’;
 - ‘Those economic regions with productive advantages attract even more production’

CITATEN (2)

- Lucas (1988).
 - 1.(p15): **Technology is the best explanation of economic growth.**
 2. (p32): **Human capital is the most important factor**
 3. (p38): **As Jacobs said cities are good for development of knowledge and learning-by-doing.**
 4. (p39): **Land rents provide an indirect measure.**

EXTERNE EFFECTEN, markt en schaal.

- **Baumol (2002): markt belangrijker.**
- **Krugman (1995): posit.EE laten geen sporen na. Increasing returns belangrijkst, van bedrijven en ook door externe schaalvoordelen (Weber 1909).**
- **Door bedrijven en de hele keten van suppliers en afnemers (Krugman, Allyn Young, Glaeser 2011).**

Hoe EE te meten?

- **Direct (measuring inside the black box), of indirect (Lucas: land rents)?**
- **Teveel aandacht voor EE en te weinig voor de markten? Positieve EE worden door de markt opgenomen (Verhoef 1994).**
- **Essentieel: Positieve EE vaak de voorhoede van nieuwe markten en eerste fase van nieuw ondernemerschap (zie oa Henderson, 1995; Boschma and Frenken, 2011, Breschi and Lissoni, 2001,2009). Zie ook Jacobs diversiteit en ‘related variety’).**

Externe effecten en grondmarkt

- **‘Vertaling’ in grondmarkt pas bij de eerstvolgende transactie. Grondwaarde dus geen blijvende meting van EE?**
- **Bovendien in NL grondwaarde sterk institutioneel bepaald en verbrokkeld.**

Creativiteit, Kennis en Productiesysteem (1)

- **Voordelen van steden bij leersituaties en spreiding van kennis (De Mandeville, Marshall, Hayek, Machlup, Arrow, Knight).**
- **Onderwijs, ouders, learning-by-doing, eigen research.**
- **Combineren met marktvorming door ‘buzz’, ‘sociale netwerken’, ‘contractvoorbereiding’ (besparen van transactiekosten).**

Creativiteit, Kennis en Productiesysteem (2)

- Ook 'creative cities' en 'consumer cities' volgens Allen Scott and Michael Storper (2009) alleen mogelijk nadat er wijd netwerk van high-knowledge productie is in een 'high-knowledge productie systeem'. Dat trekt professionals aan. Glaeser: Human capital belangrijker begrip dan creative sector.

Andere verklaringen agglomeratie en systeem van steden:

1 Topologie en Verdeling van Zipf.

Perroux (Economic Space, Groeipolen), Barabasi (Network theory; hubs attract more links).

2 Evolutionaire Economische geografie:

**Klepper (2010), Boschma and Frenken (2011).
Uitbreiding van Jacobs en aandacht voor keten
van spin-offs.**

Internationale aspecten

- 1. Technologie (vervoer, communicatie) beslissende factor.**
- 2. Trade theory and Location theory**
 - Krugman: It is all in Ohlin.

Locatieontwikkeling en vervoer

- 1 Thans luchthavens en ICT.**
- 2 Amsterdam is de enige economisch en cultureel brede internationale stad in ons land (Gateway, Global pipelines). Daarom meer dynamiek en hogere grondprijzen.**
- 3 Reflectie in Grondprijzen.**